

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Комісії з атестації

від 31 січня 2026 року № 1.1/2/70

ПРОГРАМА ІСПИТУ

ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА

2025 – 2026

ЗМІСТ

1.	ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ РІВНІ.....	3
2.	НАВЧАЛЬНІ ГОДИНИ.....	3
3.	СТРУКТУРА АТЕСТАЦІЇ АУДИТОРА	3
4.	СТРУКТУРА ІСПИТУ «ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА»	4
5.	НАСТАНОВИ ЩОДО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА НАВИЧОК.....	4
6.	ЗВ'ЯЗОК МІЖ ІСПИТОМ «ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА» ТА ІНШИМИ ІСПИТАМИ	5
7.	МЕТА ПРОГРАМИ ІСПИТУ «ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА»	5
8.	ОСНОВНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ	5
9.	АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОГРАМИ ІСПИТУ «ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА»	5
10.	ФОРМА І ТРИВАЛІСТЬ ІСПИТУ «ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА»	5
11.	ЗАГАЛЬНА ПРОГРАМА ІСПИТУ «ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА»	6
12.	ДЕТАЛІЗОВАНА ПРОГРАМА ІСПИТУ «ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА»	7
13.	ПЕРЕЛІК ЗМІН.....	15

1. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ РІВНІ

Програма призначена для поступового розкриття знань, умінь і професійних навичок, які кандидат в аудитори демонструє під час здобуття кваліфікації аудитора.

Конкретні знання та навички, які повинен мати кандидат в аудитори для успішного складання іспиту «Основи бухгалтерського обліку та економіки підприємства», оцінюються на одному з двох інтелектуальних або когнітивних рівнів:

Рівень 1:

Знання [З]

Рівень 2:

Навички [Н]

Наведені інтелектуальні рівні щільно пов'язані між собою, що дозволяє отримати об'єктивну оцінку прикладних знань та прикладних навичок, які демонструються під час складання іспиту «Основи бухгалтерського обліку та економіки підприємства».

Кожному питанню в деталізованій програмі іспиту «Основи бухгалтерського обліку та економіки підприємства», включеній в цей документ, надається один з наведених вище інтелектуальних рівнів, позначений літерами [З] або [Н] в кінці кожного питання деталізованої програми. Це вказує на інтелектуальну глибину, на якій питання може бути оцінено під час іспиту.

2. НАВЧАЛЬНІ ГОДИНИ

Програма іспиту «Основи бухгалтерського обліку та економіки підприємства» не передбачає і не рекомендує певну кількість навчальних годин для підготовки до його складання, тому що підхід до навчання для різних осіб та організацій може суттєво відрізнитися. До факторів, що впливають на кількість навчальних годин, належить широкий спектр особистих, професійних та освітніх обставин, в яких знаходяться кандидати в аудитори.

Кожен кандидат в аудитори має право самостійно обрати порядок та спосіб здобуття необхідних знань та практичних навичок.

3. СТРУКТУРА АТЕСТАЦІЇ АУДИТОРА

Аудитором може бути визнана фізична особа, яка має вищу освіту, підтвердила високий рівень теоретичних знань та професійну компетентність шляхом успішного складання теоретичних іспитів за дев'ятьма напрямками та кваліфікаційного іспиту та пройшла практичну трирічну підготовку із провадження аудиторської діяльності (схема 1).

Схема 1. Визнання кваліфікаційної придатності до провадження аудиторської діяльності

4. СТРУКТУРА ІСПИТУ «ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА»

Програма іспиту з «Основ бухгалтерського обліку та економіки підприємства» враховує такі напрями: теорія бухгалтерського обліку та законодавчі засади ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності (в частині теорії бухгалтерського обліку); економіка підприємства та статистика.

Перевірка знань та навичок здійснюється шляхом виконання тестових запитань та ситуаційних завдань, що охоплюють розуміння суті бізнесу, його середовища і ролі бухгалтерського обліку та інших ключових бізнес-функцій в ефективному управлінні та розвитку діяльності підприємства.

Кандидати в аудитори до початку іспиту матимуть час для ознайомлення із завданнями та планування відповідей. Протягом часу, відведеного для складання іспиту, кандидат в аудитори не обмежений у черговості виконання завдань.

5. НАСТАНОВИ ЩОДО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА НАВИЧОК

Під час іспиту «Основ бухгалтерського обліку та економіки підприємства» перевіряються знання та навички за усіма питаннями, що містяться в цій програмі.

Перелік нормативно-правових актів та професійних стандартів, щодо яких перевірятимуться знання під час складання іспиту, наводиться безпосередньо у питаннях програми.

В рамках конкретного іспиту оцінюються знання нормативно-правових актів, які були оприлюднені не пізніше ніж за 6 місяців до дати іспиту, професійних стандартів – не пізніше ніж за 12 місяців до дати іспиту.

6. ЗВ'ЯЗОК МІЖ ІСПИТОМ «ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА» ТА ІНШИМИ ІСПИТАМИ

Програма атестації аудиторів відповідно до Порядку складання іспитів при атестації аудиторів, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 06 липня 2020 року № 399 (зі змінами), передбачає складання дев'яти іспитів та кваліфікаційного іспиту або тільки кваліфікаційного іспиту за наявності відповідного стажу.

Іспит «Основи бухгалтерського обліку та економіки підприємства» є одним з теоретичних іспитів.

7. МЕТА ПРОГРАМИ ІСПИТУ «ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА»

Програма іспиту спрямована на допомогу під час планування підготовки до складання іспиту «Основи бухгалтерського обліку та економіки підприємства» та надання детальної інформації щодо обсягу знань та навичок, який може бути оцінено під час складання іспиту.

Програма іспиту також містить інформацію щодо законодавства та професійних стандартів, які є обов'язковими для вивчення, з відповідними посиланнями на них.

8. ОСНОВНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Для успішного складання іспиту «Основи бухгалтерського обліку та економіки підприємства» кандидати в аудитори повинні:

А. Розуміти мету та види бізнесу, його взаємодію з ключовими заінтересованими сторонами та зовнішнім середовищем.

Б. Розуміти структуру бізнесу, функції та роль корпоративного управління.

В. Ідентифікувати функції, системи та нові технології в бухгалтерському обліку та аудиті при комунікації, звітуванні та підтвердженні фінансової інформації, включаючи ефективне дотримання принципів, внутрішній контроль та безпеку фінансових та інших даних.

Г. Вміти визначати принципи лідерства, а також набирати, керувати, мотивувати та розвивати команди та окремих осіб.

Ґ. Розуміти важливість особистої ефективності як основи ефективної командної та організаційної поведінки.

Д. Розуміти необхідність відповідності аспектів бізнесу та фінансів основам професійної етики.

9. АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОГРАМИ ІСПИТУ «ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА»

Ця програма затверджена з метою підготовки кандидатів до іспиту під час атестації аудиторів, починаючи з 2025 року, і містить сучасні вимоги до компетентності аудитора в Україні в даній сфері.

10. ФОРМА І ТРИВАЛІСТЬ ІСПИТУ «ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА»

Іспит «Основи бухгалтерського обліку та економіки підприємства» проводиться шляхом тестування та виконання ситуаційних завдань. Вирішення ситуаційних завдань іспиту потребують комплексного застосування знань з основ бухгалтерського обліку, економіки підприємства та статистики.

Іспит проводиться у письмовій формі та триває три години. Перед початком іспиту кандидатам надається 15 хвилин для ознайомлення з інструкціями щодо проведення іспиту та екзаменаційним завданням.

Складання іспиту не потребує застосування заздалегідь підготовленої інформації або інструментів, оскільки необхідні матеріали та додаткова інформація, пов'язані з іспитом, доступні кандидатам в рамках іспиту.

Іспит «Основи бухгалтерського обліку та економіки підприємства» містить дві частини А і Б, обов'язкові для виконання.

Частина А містить 10 тестових запитань, що оцінюються 1 балом кожне, та 30 тестових запитань, що оцінюються 2 балами кожне. Усього 70 балів.

Частина Б містить шість ситуаційних завдань, кожне з яких присвячене одній з тем цієї програми. Оцінка одного ситуаційного завдання становить 5 балів. Усього 30 балів.

Загальна оцінка іспиту становить 100 балів. Мінімальна кількість балів, які забезпечують успішне складання іспиту, становить 50 балів.

11. ЗАГАЛЬНА ПРОГРАМА ІСПИТУ «ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА»

Частина 1. Основи бухгалтерського обліку та законодавчі засади ведення обліку і складання фінансової звітності

А. Системи бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством

1. Взаємозв'язок між бухгалтерським обліком та іншими функціями бізнесу.
2. Функції бухгалтерського обліку та фінансів в діяльності підприємства.
3. Правове регулювання бухгалтерського обліку та звітності
4. Джерела, призначення та користувачі внутрішньої і зовнішньої фінансової інформації, яка формується бізнесом.

Б. Основи організації бухгалтерського обліку, контролю та захисту інформації

1. Фінансові системи, процедури та відповідні ІТ- програми з обліку діяльності підприємства.
2. Внутрішній контроль, авторизація, безпека даних та відповідність принципам у межах бізнесу.
3. Шахрайство та шахрайська поведінка, включаючи відмивання грошей та їх запобігання в бізнесі.
4. Вплив фінансових технологій на системи бухгалтерського обліку та аудиту.

В. Професійна етика в бухгалтерському обліку та бізнесі

1. Фундаментальні принципи етичної поведінки.
2. Роль регуляторних та професійних організацій у просуванні етичних та професійних стандартів у бухгалтерській професії.
3. Корпоративні етичні кодекси.
4. Етичні конфлікти та дилеми.

Частина 2. Економіка підприємства

Г. Підприємство, заінтересовані сторони та зовнішнє середовище

1. Мета бізнесу і види підприємств.
2. Заінтересовані сторони у діяльності підприємства.
3. Чинники, що впливають на ведення бізнесу.
4. Макроекономічні чинники.
5. Мікроекономічні чинники.

6. Соціальні та демографічні чинники.
7. Технологічні чинники.
8. Чинники навколишнього середовища.
9. Конкурентні чинники.

Г. Структура, функції та управління підприємством

1. Формальна та неформальна організація бізнесу як складної системи.
2. Організаційна структура бізнесу.
3. Комерційна культура в бізнесі.
4. Сучасні моделі і методи управління підприємством та оцінка їх дієвості.
5. Наглядові ради та їх роль в діяльності підприємства.
6. Управління та соціальна відповідальність у бізнесі.

Д. Керівництво та управління особами та командами

1. Лідерство, управління та нагляд.
2. Рекрутинг працівників.
3. Індивідуальна та групова поведінка працівників.
4. Формування, розвиток і управління командою.
5. Мотивація індивідів і груп.
6. Навчання і тренінги на роботі.
7. Огляд та оцінка індивідуальної діяльності.

Е. Особиста ефективність і спілкування

1. Методи особистої ефективності.
2. Наслідки неефективності на роботі.
3. Компетентність та особистісний розвиток.
4. Джерела конфліктів, методи вирішення конфліктів та розгляд звернень.
5. Спілкування в бізнесі.

Є. Статистичні спостереження в бізнесі

1. Статистичне спостереження: організаційні форми, види і способи.
2. Ряди розподілу як інформаційна база вимірювання закономірностей розподілу.
3. Вибіркове спостереження, його завдання та організація відбору.
4. Ряди динаміки та методика їх аналізу.
5. Суть, функції та види індексів в аналізі соціально-економічних явищ і процесів.

12. ДЕТАЛІЗОВАНА ПРОГРАМА ІСПИТУ «ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА»

Деталізований перелік питань наведено для ознайомлення кандидатів в аудитори з обсягом знань та навичок, які повинен мати кандидат в аудитори для складання іспиту «Основи бухгалтерського обліку та економіки підприємства».

А. Системи бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством.

1. Взаємозв'язок між бухгалтерським обліком та іншими функціями бізнесу.

1.1. Пояснення взаємозв'язку між бухгалтерським обліком та іншими ключовими функціями управління в рамках бізнесу, таких як закупівля, виробництво та маркетинг [З].

1.2. Розуміння фінансових аспектів, пов'язаних з виробництвом та його плануванням, маркетингом [Н].

2. Функції бухгалтерського обліку та фінансів в діяльності підприємства.

2.1. Аналіз та пояснення ролі та функції бухгалтерського обліку у формуванні, впровадженні та контролі процедур та результатів діяльності підприємства шляхом застосування методичних прийомів бухгалтерського обліку в бізнесі: запису фінансової інформації, кодифікації та обробки фінансової інформації, підготовки фінансової звітності [З].

3. Правове регулювання бухгалтерського обліку та звітності.

3.1. Пояснення основних правових вимог щодо збереження та подання належних записів, а також підготовки та аудиту фінансової звітності [З].

3.2. Пояснення наслідків невиконання вимог законодавства щодо ведення бухгалтерського обліку [З].

3.3. Пояснення способів, якими регулюється глобальна професія бухгалтера [З].

4. Джерела, призначення та користувачі внутрішньої і зовнішньої фінансової інформації, яка формується бізнесом.

4.1. Пояснення бізнес-цілей, для яких використовується така фінансова інформація: Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал, Примітки до фінансової звітності [З].

4.2. Опис процедур, що використовуються в організації систем обліку процесів (для закупівель, виробництва та продажів, управління грошовими коштами та оборотними активами) [З].

4.3. Визначення слабких сторін, потенційних помилок та неефективності системи бухгалтерського обліку, включаючи комп'ютеризовані системи обліку [З].

4.4. Формування рекомендацій щодо вдосконалення системи бухгалтерського обліку з метою запобігання помилкам і шахрайству та для підвищення загальної ефективності діяльності [З].

Б. Основи організації бухгалтерського обліку, контролю та захисту інформації

1. Фінансові системи, процедури та відповідні ІТ- програми з обліку діяльності.

1.1. Опис процедур, що використовуються в організації систем бухгалтерського обліку процесів (закупівель, виробництва та продажів, управління грошовими коштами та оборотними активами) [Н].

1.2. Визначення слабких сторін, потенційних помилок та неефективності систем бухгалтерського обліку, включаючи комп'ютеризовані системи обліку [Н].

1.3. Надання рекомендацій щодо вдосконалення систем бухгалтерського обліку з метою запобігання помилкам і шахрайству та для підвищення загальної ефективності [Н].

1.4. Пояснення необхідності відповідного контролю щодо ділових та інформаційних систем і процедур [З].

1.5. Визначення використання інформаційно-технологічного забезпечення для бізнесу (електронні таблиці, системи баз даних, програми бухгалтерського обліку) [З].

1.6. Опис та порівняння переваг та обмежень ручних та комп'ютеризованих фінансових систем, які можуть використовуватись підприємствами [З].

2. Внутрішній контроль, авторизація, безпека даних та відповідність принципам у бізнесі.

2.1. Пояснення внутрішнього контролю та внутрішньої перевірки [З].

- 2.2. Пояснення важливості внутрішнього фінансового контролю на підприємстві [3].
- 2.3. Визначення обов'язків керівництва щодо внутрішнього фінансового контролю на підприємстві з огляду на його зміст та важливість [Н].
- 2.4. Аналіз особливостей ефективних процедур внутрішнього фінансового контролю на підприємстві, включаючи процедури авторизації [Н].
- 2.5. Визначення та опис видів інформаційних технологій та інформаційних систем, що використовуються підприємством для цілей внутрішнього контролю [Н].
- 2.6. Опис загальних та прикладних систем управління бізнесом [3].
3. Шахрайство та шахрайська поведінка та їх запобігання в бізнесі.
 - 3.1. Пояснення обставин, за яких може виникнути шахрайство. Визначення та ідентифікація різних видів шахрайства на підприємстві. Пояснення можливих наслідків шахрайства для підприємства [3].
 - 3.2. Пояснення ролі та обов'язків менеджменту підприємства у процесі виявлення та запобігання шахрайству [3].
 - 3.3. Визначення терміну «відмивання грошей». Наведення прикладів визнаних злочинів за типовими правилами щодо відмивання грошей.
 - 3.4. Формування підходів та застосування методів виявлення та запобігання відмиванню грошей. Вміння ідентифікувати приклади злочинів за типовими правилами щодо відмивання грошей [3].
 - 3.5. Пояснення процедури повідомлення відповідних органів про підозри щодо відмивання грошей [3].
4. Вплив фінансових технологій на системи бухгалтерського обліку та аудиту.
 - 4.1. Характеристика хмарних технологій в якості засобу обліку та їх переваг для підприємства [3].
 - 4.2. Пояснення впливу автоматизації та штучного інтелекту в системах бухгалтерського обліку на роль й ефективність бухгалтерів [3].
 - 4.3. Опис підвищення ефективності бухгалтерського обліку та аудиту за допомогою застосування великих даних та аналітичних даних [3].
 - 4.4. Опис ключових особливостей та застосування технології блокчейн в бухгалтерському обліку [3].
 - 4.5. Визначення кібербезпеки та ключових ризиків для даних, які створюють кібер-атаки [3].
 - 4.6. Визначення та опис функції захисту безпеки інформаційно-технологічних систем та програмного забезпечення в бізнесі [Н].

В. Професійна етика в бухгалтерському обліку та бізнесі

1. Фундаментальні принципи етичної поведінки.
 - 1.1. Визначення ділової етики і пояснення важливості етики для підприємства та окремих фахівців [3].
 - 1.2. Опис та демонстрація принципів Кодексу етики із наведенням прикладів (чесність, об'єктивність, професійна компетентність та належна ретельність, конфіденційність, професійна поведінка) [3].
 - 1.3. Опис цінностей, що запроваджуються підприємством та сприяють етичній поведінці, із наведенням прикладів (відкритість, довіра, чесність, повага, підвищення компетентності, відповідальність, пояснення концепції дії в інтересах суспільства) [3].
2. Роль регуляторних та професійних організацій у просуванні етичних та професійних стандартів у бухгалтерській професії.
 - 2.1. Опис способів, в які професійні органи та регулятори сприяють етичній обізнаності та запобігають або карають незаконну або неетичну поведінку [3].
 - 2.2. Ідентифікація та пояснення ролі бухгалтера та аудитора у просуванні етичної поведінки [3].

2.3. Пояснення порядку повідомлення чи звітування про незаконну або неетичну поведінку в межах чи по відношенню до підприємства [3].

3. Корпоративні етичні кодекси.

3.1. Визначення корпоративних етичних кодексів [3].

3.2. Опис типового змісту корпоративного етичного кодексу [3].

3.3. Пояснення переваг корпоративного етичного кодексу для підприємства та працівників [3].

4. Етичні конфлікти та дилеми.

4.1. Опис ситуацій, за яких можуть виникати етичні конфлікти [3].

4.2. Визначення основних загроз етичній поведінці [3].

4.3. Окреслення ситуацій, за яких можуть виникати етичні дилеми [3].

4.4. Перелік основних гарантій проти етичних загроз і дилем [3].

Г. Підприємство, заінтересовані сторони та зовнішнє середовище

1.1. Мета бізнесу і види підприємств [3].

1.2. Визначення підприємства і мети його створення, характеристика загальних рис та відмінностей за видами підприємств [3].

1.3. Визначення різних типів підприємств та їх основних характеристик (комерційні, некомерційні, державний сектор, неурядові організації, кооперативи) [3].

2. Заінтересовані сторони у діяльності підприємств.

2.1. Визначення та ідентифікація заінтересованих сторін, пояснення агентських відносин в бізнесі, а також їх відмінностей за різних типів підприємств [3].

2.2. Визначення заінтересованих сторін всередині підприємства, заінтересованих сторін, пов'язаних з підприємством, та заінтересованих сторін за межами підприємства, а також пояснення їх впливу на підприємство [3].

2.3. Пояснення основних груп заінтересованих сторін та цілей кожної групи. Розкриття змісту взаємодії між різними групами заінтересованих сторін та можливих конфліктів між їхніми цілями [3].

2.4. Порівняння сили і впливу різних груп заінтересованих сторін і те, як їхні потреби можуть враховуватися підприємством [3].

3. Чинники, що впливають на ведення бізнесу

3.1. Пояснення впливу політичної системи та політики уряду на діяльність підприємств. Визначення принципів захисту даних та безпеки. Визначення відповідальності фізичних осіб та підприємств за дотримання законів про захист даних, безпеку, охорону здоров'я, праці, захист прав споживачів [3].

3.2. Пояснення основних чинників, що визначають рівень ділової активності в економіці, і як відхилення в рівні ділової активності впливають на фізичних осіб та підприємства. Визначення впливу заходів фіскальної та грошово-кредитної політики на бізнес [3].

3.3. Визначення поняття попиту і пропозиції на товари і послуги. Пояснення економічної поведінки витрат у короткостроковій і довгостроковій перспективі. Пояснення середньо- та довгострокових наслідків соціально-демографічних тенденцій для результатів бізнесу [3].

3.4. Пояснення потенційних наслідків технологічних змін на організаційну структуру та стратегію бізнесу. Характеристика впливу розвитку інформаційних технологій та інформаційних систем на бізнес-процеси та зміну ролі бухгалтера в бізнесі в результаті технологічного прогресу [3].

3.5. Пояснення впливу бізнесу на навколишнє середовище, а також видів впливу середовища на бізнес. Опис засобів, до яких може вдаватися бізнес задля більш ефективної діяльності з одночасним обмеженням шкоди для навколишнього середовища [3].

3.6. Аналіз сильних сторін, слабких сторін, можливостей і загроз бізнесу на ринку та основних джерел конкурентних переваг. Визначення основних елементів ланцюга вартості і пояснення значення мережі цінностей. Пояснення факторів або сил, які впливають на рівень конкурентоспроможності в галузі або секторі [3].

Г. Структура, функції та управління підприємством

1. Формальна та неформальна організація бізнесу як складної системи.

1.1. Пояснення неформальної організації бізнесу та її зв'язку з формальною організацією [3].

1.2. Опис впливу неформальної організації на бізнес [3].

2. Організаційна структура бізнесу.

2.1. Опис підходів до організації і пояснення різних способів структуризації формальних типів структур: підприємницька, функціональна, матрична, дивізійна (поділ за географічними ознаками, за продуктом або за типом клієнта), адаптивних: віртуальна, порожня або модульна [3].

2.2. Пояснення поняття базової організаційної структури: поділ власності та управління; сфера контролю і вертикаль повноважень; підприємства з багатьма чи декількома рівнями влади і відповідальності; аутсорсинг і офшоринг; підхід до спільних послуг [3].

2.3. Пояснення змісту та виявлення ознак стратегічного, тактичного та оперативного рівнів управління підприємством. Пояснення централізації та децентралізації, їх переваг та недоліків [3].

2.4. Опис ролі та функцій основних підрозділів підприємства: дослідження та розробки; закупівля; виробництво; надання послуг; маркетинг; адміністрація; бухгалтерський облік та фінанси [3].

2.5. Пояснення ролі маркетингу на підприємстві, зв'язок маркетингового плану зі стратегічним планом [3].

3. Комерційна культура в бізнесі.

3.1. Визначення організаційної культури [3].

3.2. Опис чинників, що формують культуру бізнесу [3].

4. Наглядові ради та їх роль в діяльності підприємства.

4.1. Пояснення порядку призначення наглядових рад залежно від їх ролі в діяльності підприємства [3].

4.2. Опис типів наглядових рад, що використовуються в діяльності різних типів підприємств, в т.ч. суспільно-значимих [3].

4.3. Розуміння та ідентифікація переваг та недоліків наглядових рад [3].

4.4. Пояснення ролі голови та секретаря наглядової ради [3].

5. Управління та соціальна відповідальність у бізнесі.

5.1. Пояснення концепції корпоративного управління та порядку її застосування в діяльності підприємств. Визначення корпоративного управління та соціальної відповідальності, пояснення їх важливості для сучасних підприємств [3].

5.2. Пояснення відповідальності підприємств щодо дотримання стандартів корпоративного управління та корпоративної соціальної відповідальності [3].

5.3. Надання рекомендацій щодо кращої практики ефективного корпоративного управління: виконавчі та невиконавчі директори; комітети з оплати праці; аудиторські комітети; громадський нагляд [3].

5.4. Пояснення підходів до врахування підприємствами цілей соціальної відповідальності через аналіз потреб заінтересованих сторін всередині підприємства, заінтересованих сторін, пов'язаних з підприємством, та заінтересованих сторін за межами підприємства [3].

5.5. Визначення та пояснення соціальної та екологічної відповідальності підприємств відносно потреб заінтересованих сторін всередині підприємства, заінтересованих сторін, пов'язаних з підприємством, та заінтересованих сторін за межами підприємства [3].

Д. Керівництво та управління особами та командами

1. Лідерство, управління та нагляд.

1.1. Визначення керівництва, управління та нагляду і пояснення різниці між цими термінами [3].

1.2. Пояснення суті управління: класичні теорії управління; школа людських відносин; функції менеджера [3].

1.3. Пояснення сфер управлінської діяльності та відповідальності. Пояснення ситуаційного, функціонального та непередбаченого підходів до лідерства з посиланням на теорії Адера, Фідлера, Бенніса, Коттера і Хейфеца [3].

1.4. Опис стилів управління та контекстів: використовуючи моделі Ешріджа, Блейка і Моутона [3].

2. Рекрутинг працівників.

2.1. Пояснення важливості ефективного рекрутингу для підприємства [3].

2.2. Опис процесу рекрутингу та пояснення його етапів етапів [3].

2.3. Опис ролей осіб, що беруть участь у процесі рекрутингу [3].

2.4. Опис методів, за допомогою яких підприємства прагнуть задовольнити свої потреби в наборі персоналу [3].

2.5. Пояснення переваг та недоліків різних методів рекрутингу. Пояснення цілей та переваг різноманітності та рівних можливостей у рамках плану щодо людських ресурсів [3].

2.6. Пояснення практичних заходів, які підприємство може вживати для забезпечення ефективності політики різноманітності та рівних можливостей [3].

3. Індивідуальна та групова поведінка працівників.

3.1. Опис основних характеристик індивідуальної та групової поведінки [3].

3.2. Окреслення внесків окремих осіб та команд в успіх підприємства [3].

3.3. Визначення індивідуальних та колективних підходів до роботи [3].

4. Формування, розвиток і управління командою.

4.1. Пояснення відмінностей між групою та командою [3].

4.2. Пояснення цілей команди [3].

4.3. Пояснення ролі менеджера у створенні команди та розвитку особистості в команді. Теорія командних ролей Белбіна. Теорія про розвиток команди Тукмана [3].

4.4. Перелік характеристик ефективних та неефективних команд. Опис інструментів та методів, які можна використовувати для побудови команди та підвищення її ефективності [3].

5. Мотивація індивідів та груп.

5.1. Визначення мотивації та пояснення її важливості для підприємства, колективів та окремих осіб. Пояснення теорій щодо змісту і процесу мотивації: Маслоу, Герцберг, Мак-Грегор і Врум [3].

5.2. Пояснення і визначення типів внутрішньої і зовнішньої винагороди [3].

5.3. Пояснення мотивування команди та окремих осіб шляхом розробки та впровадження системи винагород [З].

6. Навчання та тренінги на підприємстві.

6.1. Пояснення важливості навчання та розвитку на робочому місці. Опис процесу навчання: Хоні і Мамфорд, Колб [З].

6.2. Характеристика ролі відділу кадрів та окремих керівників у процесі навчання [З].

6.3. Опис процесу навчання та розвитку: визначення потреб, встановлення цілей, розробка програми, спосіб подачі матеріалу та перевірка. Пояснення та характерні риси термінів «навчання», «розвиток» і «освіта» [З].

6.4. Перелік переваг ефективного навчання та розвитку на робочому місці [З].

7. Огляд та оцінка індивідуальної діяльності.

7.1. Пояснення важливості оцінки ефективності. Пояснення процесу оцінки ефективності людських ресурсів [З].

7.2. Визначення та опис цілей оцінки діяльності. Опис процесу оцінювання [З].

7.3. Пояснення переваг ефективної оцінки [З].

7.4. Визначення перешкод для ефективної оцінки та шляхи їх подолання [З].

Е. Особиста ефективність і спілкування

1. Методи особистої ефективності.

1.1. Пояснення важливості ефективного управління часом. Опис перешкод для ефективного управління часом та шляхи їх подолання [З].

1.2. Характеристика ролі інформаційних технологій у підвищенні особистої ефективності [Н].

2. Наслідки неефективності на роботі.

2.1. Визначення основних видів неефективної роботи осіб та команд [Н].

2.2. Пояснення впливу неефективності осіб чи команд на ефективність підприємства [З].

3. Компетентність та особистісний розвиток.

3.1. Характеристика особливостей «моделі компетентності» [Н].

3.2. Пояснення способу підтримки потреби у професійному розвитку за допомогою моделі компетентності [Н].

3.3. Пояснення способу, в який особистий та безперервний професійний розвиток може підвищити особисту ефективність на роботі [Н].

3.4. Пояснення мети та переваг коучингу, наставництва та консультування у сприянні ефективності працівників [З].

3.5. Опис способу, в який окремій особі потрібно сформулювати, впровадити, відслідковувати та переглядати особистий план розвитку [Н].

4. Джерела конфліктів, методи вирішення конфліктів та розгляд звернень.

4.1. Визначення ситуації, коли може виникнути конфлікт на підприємстві [Н].

4.2. Вплив конфлікту на особисту та спільну діяльність [Н].

4.3. Визначення способів вирішення конфліктів [Н].

5. Спілкування в бізнесі.

- 5.1. Опис методів комунікації на підприємстві і способів їх використання [З].
- 5.2. Пояснення різниці між типами інформації та цілей, для яких вони використовуються на різних рівнях підприємства: стратегічному, тактичному та оперативному [З].
- 5.3. Перелік атрибутів якісної інформації [З].
- 5.4. Пояснення простої моделі зв'язку: відправник, повідомлення, приймач, зворотний зв'язок, шум [З].
- 5.5. Пояснення формального та неформального спілкування та їх значення на робочому місці [З].
- 5.6. Встановлення наслідків неефективного спілкування. Опис атрибутів ефективного спілкування [З].
- 5.7 Характеристика перешкод для ефективної комунікації та визначення практичних кроків, які можна вжити для їх подолання [З].

Є. Статистичні спостереження в бізнесі

1. Статистичне спостереження: організаційні форми, види і способи.
 - 1.1. Зміст, джерела та організаційні форми статистичного спостереження в бізнесі [З].
 - 1.2. Програмно-методологічні та організаційні питання статистичних спостережень [З].
 - 1.3. Види спостережень за ступенем охоплення первинної сукупності та часом реєстрації фактів [З].
 - 1.4. Статистичні реєстри. Способи спостереження. Статистичний моніторинг. Статистичне забезпечення економічних обстежень [З].
 - 1.5. Помилки спостереження, контроль даних [З].
2. Ряди розподілу як інформаційна база вимірювання закономірностей розподілу.
 - 2.1. Ряди розподілу у вимірюванні закономірностей розподілу [З].
 - 2.2. Види рядів розподілу, їх частотний аналіз [З].
 - 2.3. Характеристики центру розподілу: середня, мода, медіана, їх взаємозв'язок [З].
 - 2.4. Вимірювання варіації ознак [Н].
 - 2.5. Абсолютні міри варіації: розмах варіації, середнє лінійне та середнє квадратичне відхилення. Коефіцієнти варіації, їх роль у статистичному аналізі [З].
 - 2.6. Види дисперсій. Правило декомпозиції дисперсій [З].
 - 2.7. Описова статистика з використанням Microsoft Excel /з активованим модулем "Аналіз даних"/. Аналіз нерівномірності розподілу [Н].
 - 2.8. Коефіцієнти локалізації та концентрації [З].
 - 2.9. Оцінювання подібності структур різних сукупностей та інтенсивності структурних зрушень [Н].
3. Вибіркове спостереження, його завдання та організація відбору.
 - 3.1. Зміст вибіркового спостереження [З].
 - 3.2. Вибіркові оцінки та похибки репрезентативності [З].
 - 3.3. Стандартна похибка як міра точності вибірових даних [З].
 - 3.4. Довірчі межі середньої і частки [З].
 - 3.5. Основні способи формування вибірових сукупностей, що забезпечують репрезентативність вибірових оцінок [Н].
 - 3.6. Відносна похибка вибірки. Визначення мінімально достатнього обсягу вибірки [Н].
 - 3.7. Поширення результатів вибірового обстеження на генеральну сукупність [Н].

3.8. Значення перевірки статистичних гіпотез. Статистична гіпотеза: нульова і альтернативна. Ймовірності ризиків помилкових рішень при перевірці статистичних гіпотез [З].

3.9. Рівень істотності. Статистичний критерій, його характеристика, критична область (одностороння, двостороння). Загальна схема перевірки гіпотез з використанням Microsoft Excel [Н].

3.10. Особливості застосування критеріїв в економічних дослідженнях [Н].

4. Ряди динаміки та методика їх аналізу.

4.1. Суть та елементи ряду динаміки. Види динамічних рядів. Середній рівень ряду [З].

4.2. Абсолютні та відносні характеристики інтенсивності динаміки: абсолютний приріст, темп зростання, темп приросту, абсолютне значення 1% приросту; їх взаємозв'язок. Середній абсолютний приріст і середній темп приросту [Н].

4.3. Оцінка прискорення (уповільнення) розвитку [Н].

4.4. Порівняльний аналіз динамічних рядів; коефіцієнти випередження та еластичності, їх суть, умови використання з використанням Microsoft Excel /з активованим модулем “Аналіз даних” [Н].

5. Суть, функції та види індексів в аналізі економічних процесів.

5.1. Сутність та функції індексів в аналізі економічних явищ [З].

5.2. Індивідуальні та зведені індекси. Методологічні принципи побудови зведених індексів. Агрегатна форма індексів [Н].

5.3. Ваги і сумірники. Середньозважені індекси, приведення їх до агрегатної форми. Взаємозв'язок спряжених індексів [Н].

5.4. Розкладання абсолютного приросту результативного показника за факторами [Н].

5.5. Індекси середніх величин: змінного складу, фіксованого складу і структурних зрушень; їх взаємозв'язок. Територіальні індекси [Н].

13. ПЕРЕЛІК ЗМІН

Ця програма іспиту « Основи бухгалтерського обліку та економіки підприємства» є переглянутою і містить зміни, пов'язані з уточненням формулювань окремих питань для полегшення їх сприйняття, окрім зміни структури завдань іспиту, визначеної пунктом 10 цієї програми, яку визначено таким чином:

Частина А містить 10 тестових запитань, що оцінюються 1 балом кожне, та 30 тестових запитань, що оцінюються 2 балами кожне. Усього 70 балів.

Частина Б містить шість ситуаційних завдань, кожне з яких присвячене одній з тем цієї програми. Оцінка одного ситуаційного завдання становить 5 балів. Усього 30 балів.